

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2017

УДК 352/354: 330.8

А. Ю. Гладченко,
докторант, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ РІВНОВАГОЮ В КОРПОРАТИВНІЙ СФЕРІ

A. Gladchenko

TAVRIA NATIONAL UNIVERSITY OBJECTIVES AND FUNCTIONS OF PUBLIC ADMINISTRATION ECONOMIC EQUILIBRIUM IN THE CORPORATE FIELD

В статті систематизовано новітні функції державного регулювання корпоративної сфери в Україні на основі систематизації структури суб'єктів ринку соціального інвестування за категоріями країн. Виявлено недоліки в механізмах державного регулювання ринкової поведінки корпорацій з метою досягнення економічної рівноваги. Запропоновано удосконалення завдань і функцій державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері на основі стандартів ООН відносно ринкової поведінки корпорацій на територіях присутності країн-членів ОЕСР.

In the article the latest features of state regulation of corporate sphere in Ukraine on the basis of systematization of subjects of the market structure of social investment by country category. Identified weaknesses in the mechanisms of state regulation of market behavior of corporations in order to achieve economic equilibrium. The improved objectives and functions of government in the economic balance of the corporate world on the basis of UN standards for market behavior of corporations in the presence of OECD territories.

Ключові слова: функції, державне, регулювання, корпоративної, сфери, соціальне, інвестування, механізми, економічна рівновага, стандарти ООН.

Tags: function, government, regulatory, corporate, spheres, social, investment mechanisms, economic balance, UN standards.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження обумовлена, перш за все, тим, що вихід вітчизняної економічної системи на траєкторію модернізації та зростання, що є одним з основних довгострокових пріоритетів і стратегічних імперативів державного управління. Проте розвиток економіки та її рівновага неможливі без розвитку інтеграції економіки країни у світове господарство. А однією з найважливіших особливостей розвитку сучасного світу є глобалізація світової економіки, що призводить до посилення взаємозалежності національних економік і різних процесів в світовому господарстві. Вирішальним фактором розвитку світового господарства є діяльність транснаціональних корпорацій. Розвиток економічних зв'язків з їх участю в Україні означає приплив значних обсягів прямих іноземних інвестицій, технологічне оновлення виробництва, привнесення нових стандартів управління. Разом з тим, в інституційній системі України транснаціональні корпорації проходять становлення в умовах ринкових реформ трансформацій функцій державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері. Все це значно посилює протиріччя їх розвитку в економіці. З

проблемами державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері пов'язані питання залучення інвестицій, підвищення національної конкурентоспроможності на світовому ринку, розвитку інновацій, збільшення бюджетних доходів, зростання добробуту населення. Разом з тим, держава проявляє пасивність щодо регулювання зв'язків суб'єктів національного і транснаціонального бізнесу. Недосконалість взаємозв'язків державного управління на макроекономічному рівні і транснаціональних корпорацій ускладнює використання їх інвестиційних, інноваційних, ринково-конкурентних можливостей для досягнення економічної рівноваги. Фактично суб'єкти системи транснаціонального капіталу, їх зв'язки з представниками національного бізнесу не стали об'єктом державного регулювання на сьогодні.

Аналіз останніх публікацій. Вище зазначена проблематика опрацьовувалася такими науковцями як: Коротич, О. Б. [2], Мартиненко В. Ф. [3], Сазонець І. Л. [6], Семенюк, В. П. [8].

Цілі дослідження. З огляду на значимість цих питань для економічної політики держави, метою статті є обґрунтування завдань і функцій державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері.

Основні результати дослідження. Регулювання колективних взаємин в корпоративній сфері відбувається через існування наступних нормативних положень і законів: Цивільний кодекс України; Господарський кодекс України; Закон України «Про господарські товариства»; Закон України «Про акціонерні товариства»; Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок». Проаналізувавши положення нормативного регулювання, необхідно брати до уваги, що правовий статус численних акціонерних товариств та транснаціональних корпорацій, що об'єктом регулювання обумовлюється крім того банківським, страховим, інвестиційним, фінансовим законодавством, [9]. Також необхідно підкреслити, що ж національне управління колективних взаємин в корпоративній сфері регулюється також національною комісією в сфері корпоративного управління у Верховній Раді. Головними її нормативно-правовими актами є: Статус про режим підвищення (зниження) обсягу статутного фонду акціонерний капітал; Статус про режим реєстрації випуску акцій; Статус про проведення контролю за реєстрацією акціонерів з метою участі в єдиних зборах акціонерний зборів. Загалом новітні функції державного регулювання корпоративної сфери в Україні та їх зміст представлено на рис.1. Слід відмітити, що хоча вище зазначені державні інституції покликані в результаті вдалого регулювання встановлювати ефективні умови функціонування корпорацій як національного так іноземного походження в реальних умовах ситуація дещо інша. Так слід підкреслити, що вище зазначені функції державного регулювання корпоративної сфери в Україні мають авжеж досить вдалі базові принципи та інструменти, разом з цим такий підхід до регулювання корпорацій на нашу думку має застарілий характер.

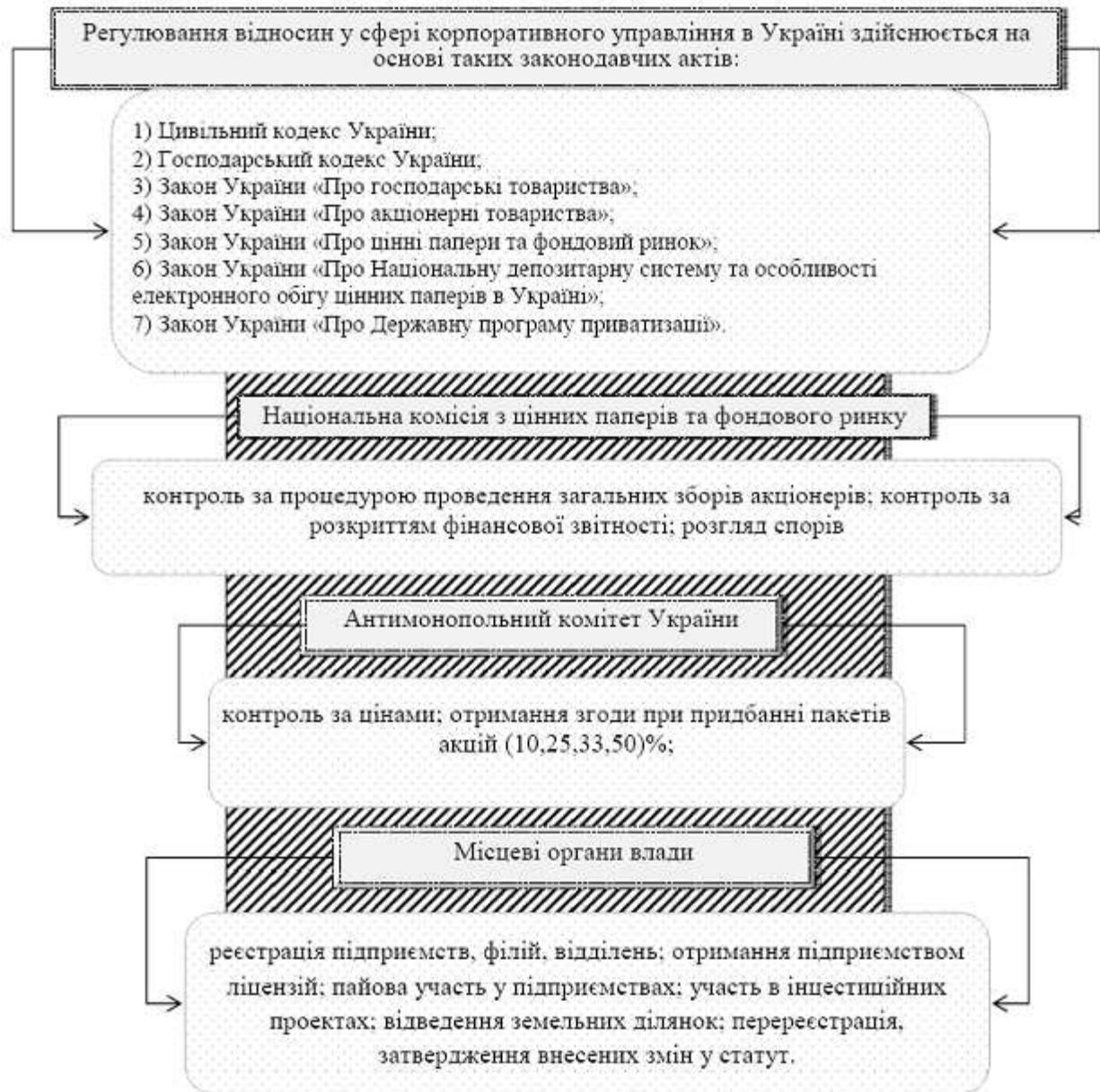

Рис.1. Новітні функції державного регулювання корпоративної сфери в Україні [2]

Справа в тому, що в країнах, що активно займаються проблемами державного регулювання діяльності транснаціональних корпорацій, виробили ряд напрямів регулювання та координації, що відсутні в Україні. Проте такі заходи, що імплементуються в законодавчі процеси та функції державного управління мають значний вплив на досягнення економічної рівноваги та стійкості економік до зовнішніх негативних флуктуацій економічного характеру. Перш за все мова йде про практики соціального інвестування та корпоративної соціальної відповідальності. Для того, щоб оцінити масштаб відставання вітчизняної системи напрямів державотворення в корпоративній сфері звернемо увагу на рис. 2.

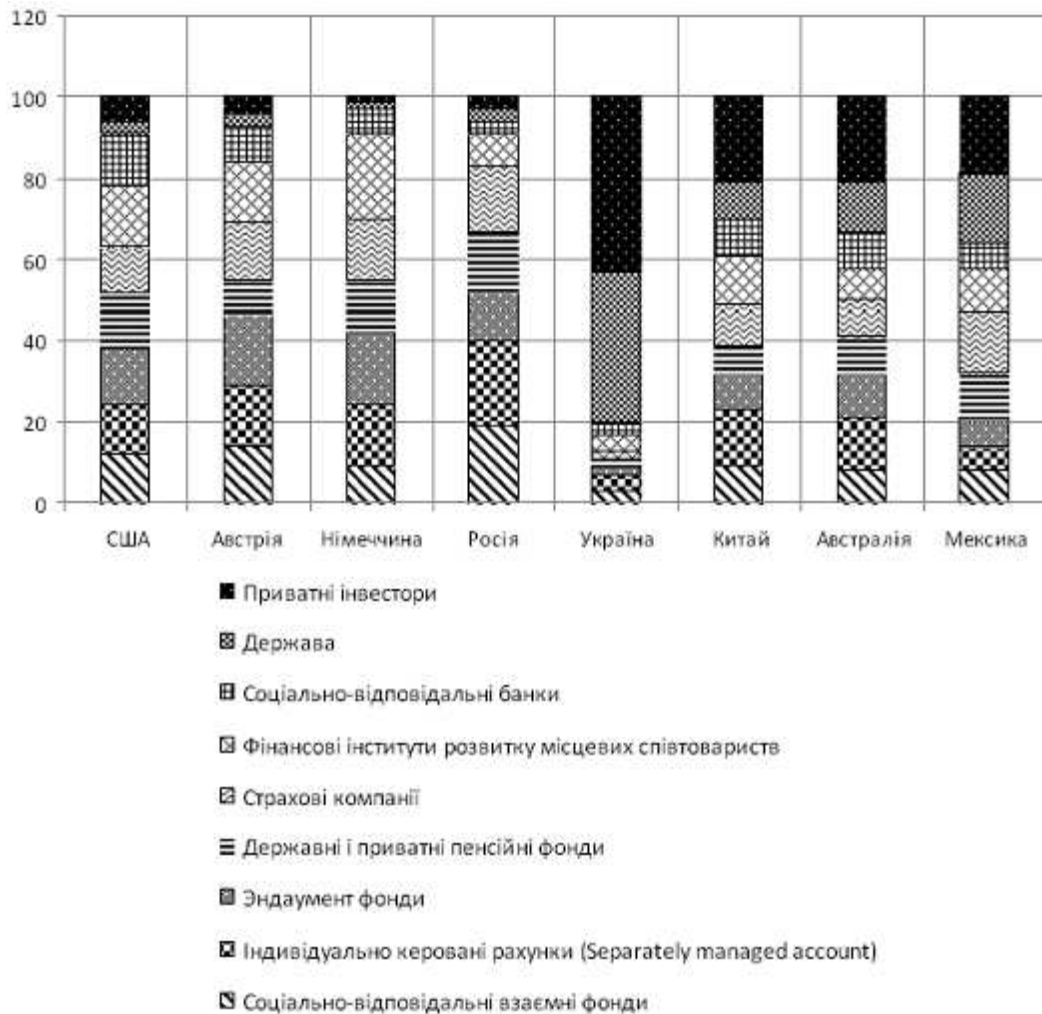

Рис. 2. Систематизація структури суб'єктів ринку соціального інвестування за категоріями країн за 2016р. [5,7]

Як свідчить систематизація структури суб'єктів ринку соціального інвестування за категоріями країн за 2016р. в інших системах державного управління значну роль в стабілізації економіки відіграють саме транснаціональні корпорації, а не органи державної служби. На відміну від українських реалій державної служби яка повністю фінансує соціальну сферу економіки, корпоративна соціальна відповідальність є тим інструментом, що допомагає органам державної влади (особливо в США, Німеччині, Великобританії) досягти економічної рівноваги та бути стійкою до зовнішніх негативних економічних флуктуацій [9].

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) має на меті більш ефективну інтеграцію соціальних і екологічних проблем в бізнес-процедури на добровільній основі. Шляхом систематичної імплементації в державну політику з КСВ по всій Європі, державна система домоглася вирішення багатьох проблем не витрачаючи додаткові кошти, на не утримуючи величезний штат працівників та інституцій. Також слід підкреслити, що в системах державного управління Європейського Союзу кожна країна розробляє типологію політики КСВ, що відрізняє п'ять типів інструментів політики (правові, економічні, інформаційні, партнерство, і гібридні) і чотири тематичні сфери діяльності (підвищення рівня інформованості, підвищення прозорості, сприяти соціально відповідальних інвестицій). На основі цього систематичного опису політики КСВ, документ досліджує те, що КСВ та відповідні державної політики мають на увазі для взаємин держави і бізнесу, а також зміни структури регулювання. Як свідчить досвід країн Європейського Союзу, в рамках регулювання корпоративної діяльності на основі КСВ починався як неоліберальна концепція, яка допомогла зменшити масштаб витрат уряду, але що в свою чергу перетворився в більш прогресивний підхід досягнення економічної рівноваги, в останні роки. НА даний момент в багатьох країнах Європейського Союзу успішність основної діяльності транснаціональних корпорацій залежить від активності у соціальній сфері за допомогою КСВ. Однак в Українських реаліях, ті ж корпорації, які публікують вище згаданий тип звітності в інших країнах в Україні не друкують звіти з КСВ зовсім. На нашу думку така ситуація зумовлена наступними недоліками в механізмі державного регулювання ринкової поведінки корпорацій з метою досягнення економічної рівноваги, що представлена на рис.3.

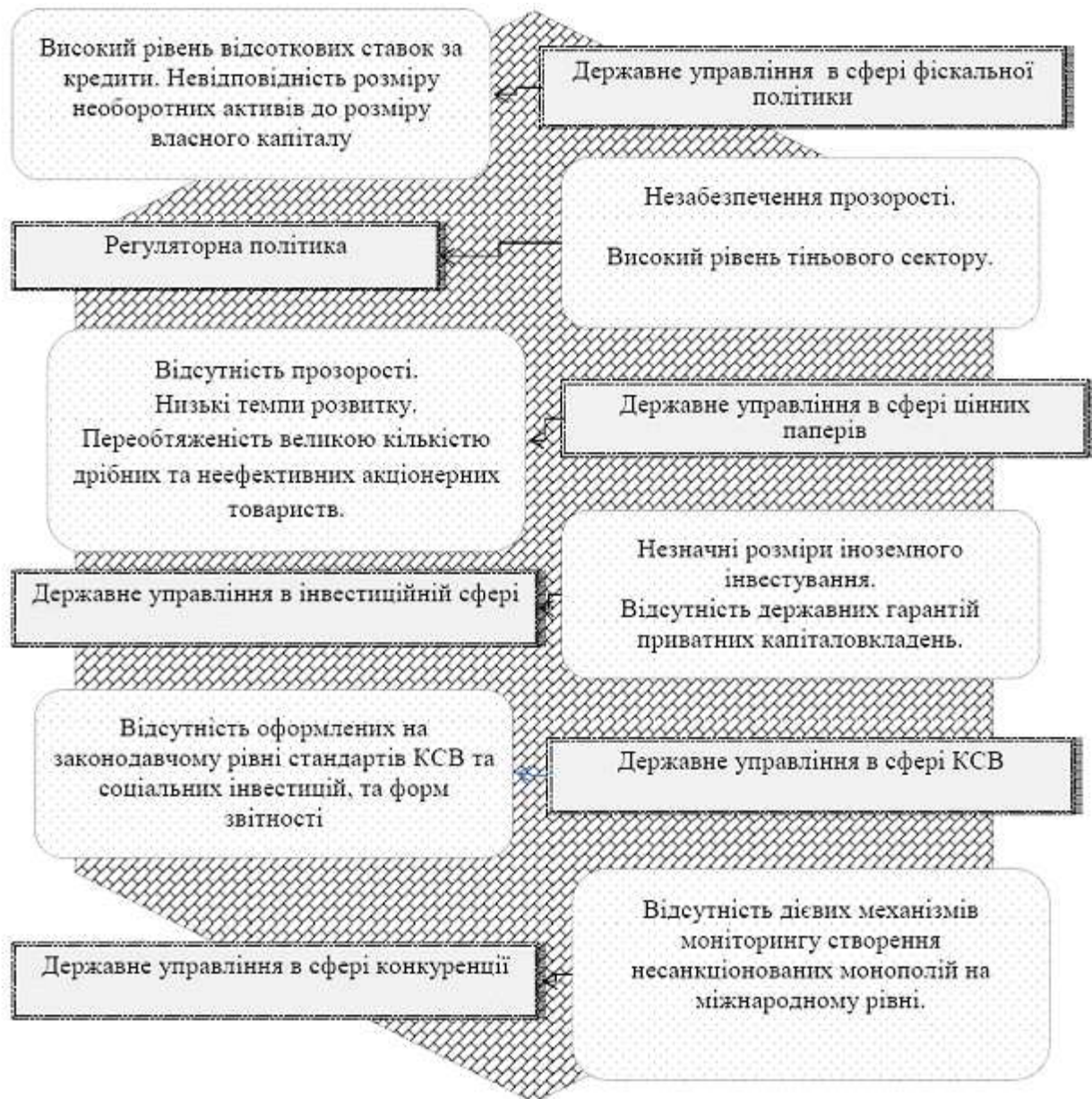

Рис. 3. Недоліки в механізмі державного регулювання ринкової поведінки корпорацій з метою досягнення економічної рівноваги

Проте слід зазначити що рішення багатьох з перерахованих проблем можливо без створення додаткових органів влади або інших заходів які потребують від державної системи значних грошових та часових ресурсів. Справа в тому, що в рамках Організації Об'єднаних Націй існують певні кодекси поведінки, які можуть бути імplementовані в національне законодавство. Вище зазначені кодекси досить результативні в рамках державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері деяких країн ЄС, що їх імplementували. Однак на сьогодні існує значний скептицизм з приводу здатності Організації Об'єднаних Націй відігравати активну роль у контролі над транснаціональними корпораціями. Частково це відбувається через болочу історію зусиль, розпочатих в 1970-ті роки, щоб сформулювати кодекс поведінки. У 2000 році Організація Об'єднаних Націй створила кодекс корпоративної соціальної відповідальності з ініціативою під назвою «Global Compact». Де увага акцентувалася співробітництві між ООН і транснаціональними корпораціями з метою сприяння 10 принципам в області прав людини, трудових відносин, охорони навколишнього середовища, а також антикорупційних заходів. Десятою офіційною метою проекту було "Просувати відповідальне корпоративне громадянство, так що бізнес може бути частиною рішення викликів глобалізації". Зараз корпоративний кодекс поведінки ООН знаходиться у веденні невеликого Бюро Глобального договору за підтримки шести агентств ООН: управління верховного комісара з прав людини; програми Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища; міжнародної організації праці; програми розвитку Організації Об'єднаних Націй; об'єднаної Організації з промислового розвитку Націй; управління організації Об'єднаних Націй з наркотиків і Злочинності. Сотні компаній погодилися взяти участь у Глобальному договорі. Крім того, деякі міжнародні бізнес-асоціації, профспілкові органи та неурядові організації включені в якості учасників, із заявленою метою, що договір забезпечить можливість їх взаємодія з корпораціями через чотири механізми: діалогу, навчання, місцеві мережі і партнерських проєктів. Загалом структурні стандарти ООН відносно ринкової поведінки корпорацій на територіях присутності країн-членів ОЕСР представлено на рис.4.

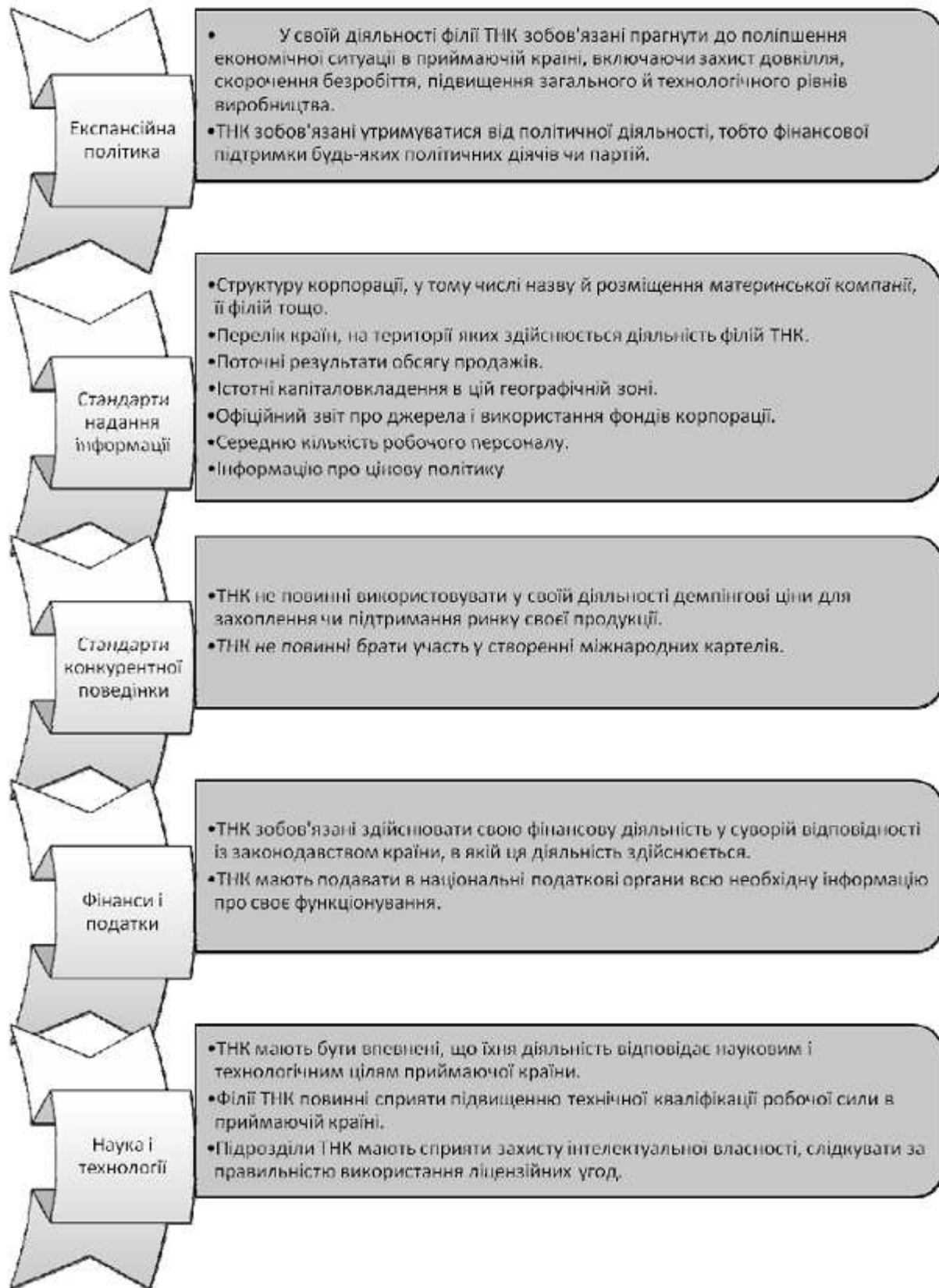

Рис. 4. Структурні стандарти ООН відносно ринкової поведінки корпорацій на територіях присутності країн-членів ОЕСР [5,11]

Висновки. Отже, в процесі обґрунтування та напрямів удосконалення завдань і функцій державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері, було розроблено теоретичні та практичні положення які характеризуються значним ступенем новизни. Слід відзначити першим аспектом звертає увагу в рамках авторського дослідження досить значна кількість регламентуючих державних актів та законів, що регулюють діяльність вітчизняних корпорацій, та значні преференції для зарубіжних корпорацій, які працюють на території України. Це негативним чином впливає на встановлення рівноважного стану економіки, та зменшує вплив держави на корпоративну сферу. Тому перспективним напрямом удосконалення завдань і функцій державного управління економічною рівновагою в корпоративній сфері є конвергенція норм для іноземних ТНК, так як це дасть змогу більш активно розвиватись національним корпораціям. Наступним важливим висновком є значні недоліки в механізмі державного регулювання ринкової поведінки корпорацій з метою досягнення економічної рівноваги. Так в національному законодавстві не закріпленні стандарти та обов'язковість дотримання принципів

КСВ які є обов'язковим майже у всіх країнах Європейського Союзу. Закріплення вище зазначених аспектів функціонування ТНК на законодавчому рівні дозволить зменшити державні витрати на управління економічною рівновагою та перекласти їх на корпорації. Останнім важливим висновком, є пропозиції щодо реалізації вищезазначених положень. Дана проблематика є досить різнобічною на багатоаспектною тому розробка законів і норм з «нуля» не є ефективним рішенням, проте на сьогодні сформування міжнародні норми корпоративної етики в рамках Організації Об'єднаних Націй, які проявили себе як дієвий інструмент вирішення проблем економічної рівноваги на державному рівні без залучення фінансових коштів. На нашу думку саме імплементація все готових стандартів у нормативну базу системи державного управління принесе потужний ефект до стабілізації нашої економіки особливо сьогодні коли Україна переживає досить важкий економічний період.

Список використаних джерел.

1. Арабський валютний фонд [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://amf.org.ae/aboutamf>
2. Коротич, О. Б. (2010). Державне управління регіональним розвитком країни: теоретико-методологічні засади. Державне будівництво [Електронне наукове фахове видання], (1), 2010-1.
3. Мартиненко В. Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні в умовах глобалізації економіки // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Управління». – 2013. – Вип. – 2005. – Т. 4. – С. 41-50.
4. Международный Валютный Фонд. Информационная справка [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.imf.org/external/np/exr/facts/rus/groupsr.pdf>
5. Організація об'єднаних націй Електронний ресурс]. - Електрон. дан. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/index.html>
6. Сазонець І. Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч. посіб //К.: Центр учбової літератури. – 2008.
7. Світовий Банк (World Bank Open Data) [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://data.worldbank.org/>
8. Семенюк, В. П. (2005). Розвиток корпоративного сектора економіки та корпоративного управління в Україні. Економіка і прогнозування, (3), 78-88.
9. Statistics of UNCTAD [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-\(WIR\)-Annex-Tables.aspx](http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-(WIR)-Annex-Tables.aspx)
10. The IMF at a Glance [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/about.htm>
11. Сіцинський А. С. Історична наукова думка щодо сутності управлінської діяльності в органах державної влади [Електронний ресурс] / А. С. Сіцинський // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. - 2009. - № 1. - С. 38-44.

References.

1. The Arab Monetary Fund, [Online], available at: <http://amf.org.ae/aboutamf>
2. Korotych, O. B. (2010). "State Department regional development countries: theoretical and methodological framework", *Derzhavne budivnytstvo*, vol. (1), 2010-1.
3. Martynenko, V. F. (2013), "State management of investment process in Ukraine in a globalized economy", *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Seriya «Upravlinnia»*, vol. 4, pp. 41-50.
4. International Monetary Fund. Information sheet, [Online], available at: <https://www.imf.org/external/np/exr/facts/rus/groupsr.pdf>
5. United Nations, [Online], available at: <http://www.un.org/ru/index.html>
6. Sazonets, I. L. (2008), *Korporatyvne upravlinnia: svitovy dosvid ta mekhanizmy zaluchennia investytsii* [Corporate governance: international experience and mechanisms of investment teach], Tsentru uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
7. World Bank Open Data, [Online], available at: <http://data.worldbank.org/>
8. Semeniuk, V. P. (2005), "The development of the corporate sector and corporate governance in Ukraine", *Ekonomika i prohnozuvannia*, vol. 3, pp. 78-88.
9. Statistics of UNCTAD, [Online], available at: [http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-\(WIR\)-Annex-Tables.aspx](http://unctad.org/en/Pages/DIAE/FDI%20Statistics/World-Investment-Report-(WIR)-Annex-Tables.aspx)
10. The IMF at a Glance, [Online], available at: <http://www.imf.org/external/about.htm>
11. Sitsynskiy, A. S. (2009), "The historical nature of scientific thought on management activities in government", *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser. : Derzhavne upravlinnia*, vol. 1, pp. 38-44.

Стаття надійшла до редакції 08.03.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Вропу